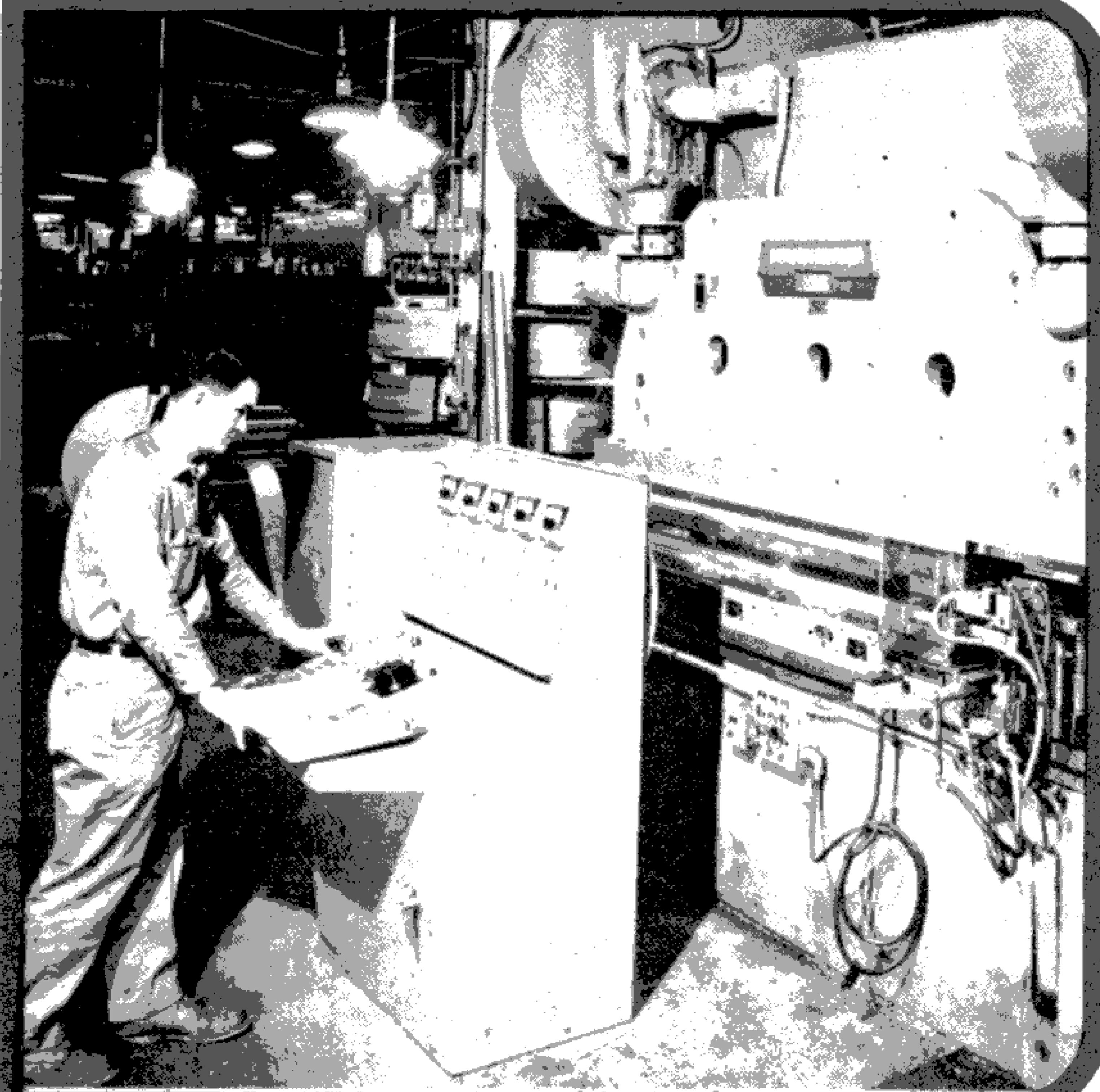

Α' Τεχνικοῦ καὶ Ἐπαγγελματικοῦ Λυκείου

ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

Πέτρου Π. Πετροπούλου
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ Α.Π.Θ.

620.0046

ΤΙΕΤ

Κ.Α.Τ.Ε.Ε. ΑΘΗΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Op. 86. 1544

Α' ΤΑΞΗ ΤΕΧΝΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ Α.Π.Θ.

ΑΘΗΝΑ
1982

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ

‘Ο Εύγενιος Εύγενίδης, διδυτής και χορηγός του «Ιδρύματος Εύγενίδου», πολύ νωρίς πρόβλεψε και σχημάτισε τήν πεποίθηση ότι ή αρτια κατάρτιση τῶν τεχνικῶν μας, σέ συνδυασμό μέ τήν έθνική ἀγωγή, θά ἦταν ἀναγκαῖος και ἀποφασιστικός παράγοντας τῆς προόδου τοῦ Ἐθνους μας.

Τήν πεποίθησή του αύτή διεύγενίδης ἐκδήλωσε μέ τή γενναιόφρονα πράξη εὐεργεσίας, νά κληροδοτήσει σεβαστό ποσό γιά τή σύσταση Ιδρύματος πού θά εἶχε σκοπό νά συμβάλλει στήν τεχνική ἐκπαίδευση τῶν νέων τῆς Ἑλλάδας.

Ἐτσι τό Φεβρουάριο τοῦ 1956 συστήθηκε τό «Ιδρυμα Εύγενίδου», τοῦ δποίου τήν διοίκηση ἀνέλαβε ή ἀδελφή του κυρία Μαριάνθη Σίμου, σύμφωνα μέ τήν ἐπιθυμία τοῦ διαθέτη.

Ἀπό τό 1956 μέχρι σήμερα ή συμβολή τοῦ Ιδρύματος στήν τεχνική ἐκπαίδευση πραγματοποιεῖται μέ διάφορες δραστηριότητες. ‘Ομως ἀπ’ αύτές ή σημαντικότερη, πού κρίθηκε ἀπό τήν ἀρχή ὡς πρώτης ἀνάγκης, εἶναι ή ἔκδοση βιβλίων γιά τούς μαθητές τῶν τεχνικῶν σχολῶν.

Μέχρι σήμερα ἐκδόθηκαν 150 τόμοι βιβλίων, πού ἔχουν διατεθεῖ σέ πολλά ἐκατομμύρια τεύχη, και καλύπτουν ἀνάγκες τῶν Κατώτερων και Μέσων Τεχνικῶν Σχολῶν τοῦ ‘Υπ. Παιδείας, τῶν Σχολῶν τοῦ Ὀργανισμοῦ Ἀπασχολήσεως Ἐργατικοῦ Δυναμικοῦ (ΟΑΕΔ) και τῶν Δημοσίων Σχολῶν Ἐμπορικοῦ Ναυτικοῦ.

Μοναδική φροντίδα τοῦ Ιδρύματος σ’ αύτή τήν ἐκδοτική του προσπάθεια ἔταν και εἶναι ή ποιότητα τῶν βιβλίων, ἀπό ἅποψη δχι μόνον ἐπιστημονική, παιδαγωγική και γλωσσική, ἀλλά και ἀπό ἅποψη ἐμφανίσεως, ὥστε τό βιβλίο νά ἀγαπηθεῖ ἀπό τούς νέους.

Γιά τήν ἐπιστημονική και παιδαγωγική ποιότητα τῶν βιβλίων, τά κείμενα ὑπάλλονται σέ πολλές ἐπεξεργασίες και βελτιώνονται πρίν ἀπό κάθε νέα ἔκδοση.

Ίδιαίτερη σημασία ἀπέδωσε τό Ιδρυμα ἀπό τήν ἀρχή στήν ποιότητα τῶν βιβλίων ἀπό γλωσσική ἅποψη, γιατί πιστεύει ότι και τά τεχνικά βιβλία, ὅταν εἶναι γραμμένα σέ γλώσσα ἀρτια και δμοιδμορφη ἀλλά και κατάλληλη γιά τή στάθμη τῶν μαθητῶν, μποροῦν νά συμβάλλουν στήν γλωσσική διαπαιδαγώγηση τῶν μαθητῶν.

Ἐτσι μέ ἀπόφαση πού πάρθηκε ἡδη ἀπό τό 1956 δλα τά βιβλία τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Τεχνίτη, δηλαδή τά βιβλία γιά τίς Κατώτερες Τεχνικές Σχολές, δπως ἀργότερα και γιά τίς Σχολές τοῦ ΟΑΕΔ, εἶναι γραμμένα σέ γλώσσα δημοτική μέ βάση τήν γραμματική τοῦ Τριανταφυλλίδη, ἐνῶ δλα τά ἄλλα βιβλία εἶναι γραμμένα στήν ἀπλή καθαρεύουσα. Ή γλωσσική ἐπεξεργασία τῶν βιβλίων γίνεται ἀπό φιλολόγους τοῦ Ιδρύματος και ἔτσι ἔξασφαλίζεται ή ἐνιαία σύνταξη και ὁρολογία κάθε κατηγορίας βιβλίων.

Ἡ ποιότητα τοῦ χαρτοῦ, τὸ εῖδος τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων, τά σωστά σχήματα καὶ ἡ καλαίσθητη σελιδοποίηση, τό ἔξωφυλλο καὶ τό μέγεθος τοῦ βιβλίου περιλαμβάνονται καὶ αὐτά στίς φροντίδες τοῦ Ἰδρύματος.

Τό Ἰδρυμα θεώρησε ὅτι εἶναι ὑποχρέωσή του, σύμφωνα μέ τό πνεῦμα τοῦ ιδρυτή του, νά θέσει στήν διάθεση τοῦ Κράτους ὅλη αὐτή τήν πείρα του τῶν 20 ἔτῶν, ἀναλαμβάνοντας τήν ἔκδοση τῶν βιβλίων καὶ γιά τίς νέες Τεχνικές καὶ Ἐπαγγελματικές Σχολές καὶ τά νέα Τεχνικά καὶ Ἐπαγγελματικά Λύκεια, σύμφωνα μέ τά Ἀναλυτικά Προγράμματα τοῦ Κ.Ε.Μ.Ε.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ

Αλέξανδρος Ι. Παππάς, Όμ. Καθηγητής ΕΜΠ, Πρόεδρος.

Χρυσόστομος Φ. Καβουνίδης, Διπλ.-Μηχ.-Ήλ. ΕΜΠ, Ἐπίτιμος Διοικητής ΟΤΕ, Ἀντιπρόεδρος.

Μιχαήλ Γ. Ἀγγελόπουλος, Τακτικός Καθηγητής ΕΜΠ, τ. Διοικητής ΔΕΗ.

Θεοδόσιος Παπαθεοδοσίου, Δρ. Μηχανολόγος Μηχανικός, Δ/ντής Ἐφ. Προγρ. καὶ Μελετῶν Τεχν., καὶ Ἐπαγγ. Ἐκπ. Ὅπ. Παιδείας.

Ἐπιστημ. Σύμβουλος, Γ. Ρούσσος, Χημ.-Μηχ. ΕΜΠ.

Σύμβουλος ἐπί τῶν ἔκδόσεων τοῦ Ἰδρύματος Κ. Α. Μανάφης, Καθηγητής Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Παν/μίου Ἀθηνῶν.

Γραμματεύς, Δ. Π. Μεγαρίτης.

Διατελέσαντα μέλη ἢ σύμβουλοι τῆς Ἐπιτροπῆς

Γεώργιος Κακριδής † (1955 - 1959) Καθηγητής ΕΜΠ, Ἀγγελος Καλογερᾶς † (1957 - 1970) Καθηγητής ΕΜΠ, Δημήτριος Νιάνιας (1957 - 1965) Καθηγητής ΕΜΠ, Μιχαήλ Σπετσιέρης (1956 - 1959), Νικόλαος Βασιώτης (1960 - 1967), Θεόδωρος Κουζέλης (1968 - 1976) Μηχ.-Ήλ. ΕΜΠ, Παναγιώτης Χατζηιωάννου (1977 - 1982) Μηχ. Ήλ. ΕΜΠ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στόν πρώτο αύτό τόμο τοῦ Μηχανολογικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Τεχνικοῦ Λυκείου περιέχονται οἱ βασικές μέθοδοι μορφοποιήσεως μεταλλικῶν κομματιῶν, δηλαδή οἱ **κατεργασίες κοπῆς**, οἱ **κατεργασίες διαμορφώσεως**, οἱ **έργασίες συνδέσεως** καὶ ἡ **χύτευση**, δπως ὅμως ὅλες αὐτές γίνονται ἀπό τὸν τεχνίτη μέ **έργαλεῖα** καὶ μέ **μέσα τοῦ χεριοῦ**. Περιγράφονται ἀκόμα, τὰ διάφορα ἔργαλεῖα καὶ μέσα, πού χρησιμοποιοῦνται γιά τὴν ἐκτέλεσθή τους. Ὑπάρχουν βέβαια καὶ ὀρισμένες περιπτώσεις, δπου, γιά πληρέστερη ἐνημέρωση τοῦ μαθητῆ, παρατίθενται καὶ στοιχεῖα σχετικά μέ **μεθόδους μορφοποιήσεως** μέ **μηχανικά μέσα**.

· Ἡ συγγραφή τοῦ βιβλίου ἔγινε μέ βάση τό ἀναλυτικό πρόγραμμα πού ἐκπονήθηκε ἀπό τό KEME.

Ἡ κάθε κατεργασία ἐκτίθεται κατά τρόπο ἀπλό, ὡς πρός τὴν ἀρχή, στήν ὅποια βασίζεται. Τά ἔργαλεῖα, καὶ μέσα πού ἔξετάζονται εἰναι τά βασικότερα καὶ πιό ἀναγκαῖα στήν πράξη. Κάθε ἔργαλεῖο, ἀφοῦ πρώτα περιγραφεῖ, μελετᾶται ὡς πρός τὴν ταξινόμηση, προτυποποίηση, χρήση, συντήρηση, δπως καὶ ὡς πρός τά μέτρα ἀσφαλείας, πού παίρνομε, γιά τὴν πρόληψη ἀτυχημάτων.

Καταβάλαμε κατά τή συγγραφή κάθε προσπάθεια καὶ φροντίδα ὥστε, γιά καλύτερη περιεχομένου τοῦ βιβλίου, νά περιληφθοῦν σ' αύτό τά ἀπαραίτητα σχήματα ἢ εἰκόνες. Ἐπίστης, δπου ἡταν δυνατό, παραθέσαμε καὶ σχετικούς πίνακες προτυποποιήσεως.

Γιά νά ἀποφεύγομε ἐπαναλήψεις, κάνομε πάρα πολλές παραπομπές.

Πρέπει νά τονίσομε ίδιαίτερα δτι οἱ γνώσεις, πού παρέχονται στό μαθητή μέ τό βιβλίο αύτό, θά εἰναι ἀνώφελες καὶ χωρίς κανένα πρακτικό ἀποτέλεσμα, **δν δέ συνδυάζονται μέ ἐποπτική διδασκαλία καὶ πρακτική δακηση**, γιατί κάθε τέχνη μαθαίνεται στήν πράξη. Αύτό θά πρέπει νά τό ἔχει σοβαρά ὑπ' ὄψη δ καθηγητής, πού θά διδάξει τό μάθημα.

Τό κείμενο διαιρεῖται σέ πέντε Μέρη καὶ είκοσι δύο Κεφάλαια.

Τό πρώτο Μέρος εἰναι γενικό καὶ περιλαμβάνει τά σχετικά μέ τά δργανα μετρήσεως μήκους, πού χρησιμοποιοῦνται στίς ἔργασίες, μέ τίς ὅποιες ἀσχολούμαστε στόν τόμο αύτό καὶ μέ τίς μετρήσεις, πού κάνομε μέ αύτά. Ἐπίστης ἀσχολεῖται μέ γενικότητες γιά τά μηχανουργικά μεταλλικά ὑλικά καὶ δίνει στοιχεῖα γιά τά μισοκατεργασμένα χαλύβδινα προϊόντα τοῦ ἐμπορίου, πού μορφοποιοῦνται σέ κομμάτια. Τέλος, σ' αύτό περιγράφονται τά ἔργαλεῖα, τά μέσα καὶ δ τρόπος χαράξεως.

Στό δεύτερο Μέρος ἔξετάζονται τά ἔργαλεῖα χεριοῦ χωρίς κόψη, δηλαδή τά ἔργαλεῖα γιά συγκράτηση, τά ἔργαλεῖα γιά κρούση καὶ τά ἔργαλεῖα γιά σύσφιγξη κοχλιῶν καὶ περικοχλίων.

Στό τρίτο Μέρος μελετοῦμε τά ἔργαλεῖα χεριοῦ μέ κόψη καὶ τίς ἔργασίες, πού κάνομε μέ αύτά στό ἐφαρμοστήριο, δηλαδή τό κοπίδιασμα καὶ τά κοπίδια, τό πριόνισμα καὶ τά πριόνια, τό ψαλίδισμα καὶ τά μεταλλοψάλιδα, τό λιμάρισμα καὶ τίς λίμες, τό στρώσιμο καὶ τίς ξύστρες, τό τρυπάνισμα καὶ τά τρυπάνια, τό ἄνοιγμα δπῶν μέ ζουμπάδες, τή γλύφανση καὶ τά γλύφανα καὶ τή σπειροτόμηση μέ τούς σπειροτόμους ἐσωτερικῶν σπειρωμάτων (κολαοῦζα) καὶ ἔξωτερικῶν σπειρωμάτων (βιδολόγοι ἢ φιλιέρες).

Στό τέταρτο Μέρος ἀναπτύσσονται οἱ κατεργασίες διαμορφώσεως, πού ἐκτελοῦνται ἐν θερμῷ (καμίνευση) ἢ ἐν ψυχρῷ, δηλαδή ἡ ἐκλέπτυνση (τράβηγμα), ἡ διόγκωση (μπάσιμο), ἡ

κάμψη, ή άποκοπή (κόψιμο) καί τό τρύπημα καί περιγράφονται τά συναφή έργαλεῖα.

Τέλος, τό πέμπτο Μέρος περιλαμβάνει τίς σωληνώσεις καί τίς έργασίες, πού γίνονται σε αύτές, τίς μεθόδους συνδέσεως μεταλλικών κομματιών, δηλαδή τίς κοχλιοσυνδέσεις, ήλωσεις καί συγκολλήσεις, δπως καί τή χύτευση καί τό χυτήριο.

Μέ τήν έλπιδα, δτι τό βιβλίο αύτό θά άνταποκριθεῖ στό σκοπό, γιά τόν όποιο γράφτηκε, μέ τή συνεργασία βέβαια καί τοῦ διδάσκοντος, εύχαριστῶ θερμά τήν 'Επιτροπή 'Εκδόσεων καί τό Τμῆμα 'Εκδόσεων τοῦ 'Ιδρυματος Εύγενίδου γιά τίς καταβληθείσες προσπάθειες τόσο κατά τή συγγραφή τοῦ βιβλίου, δσο καί γιά τήν άρτιότερη έμφάνισή του.

'Ο συγγραφέας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΜΕΤΡΗΣΗ ΔΙΑΣΤΑΣΕΩΝ - ΜΗΧΑΝΟΥΡΓΙΚΑ ΥΛΙΚΑ - ΧΑΡΑΞΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Μέτρηση Διαστάσεων

1.	1 Γενικά	1
1.	2 Τά σφάλματα τῶν μετρήσεων	2
1.	3 Συστήματα μονάδων μετρήσεως μηχάνων	3
1.	4 Όργανα μετρήσεως μηχάνων	5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Γενικά γιά τά μηχανουργικά μετόλλικά όλικά

2.	1 Γενικά	26
2.	2 Τά μέταλλα	29
2.	3 Τά κράματα	31
2.	4 Μηχανικές και τεχνολογικές ιδιότητες τῶν μετάλλων, ποιί ἐνδιαφέροιν τίς μεθόδους μιρρεπτοιήσεώς τους	33
2.	5 Σκλήρωση τῶν μετάλλων μετά ἀπό πλαστική παραμόρφωση. Ἀνακυνστάλλωση	39
2.	6 Σιδηρούχα κράματα	41
2.	7 Χαλύβδινα μισοκατεργαμένα προϊόντα τοῦ ἔμπορίου	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Χάραξη - ἔργαλεία, "Οργανα και μέσα χαράξεως

3.	1 Γενικά	53
3.	2 Ἐργαλεία, δογανα και μέσα χαράξεως	53
3.	3 Ἐκτέλεση τῆς χαράξεως	67

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΧΕΡΙΟΥ ΧΩΡΙΣ ΚΟΦΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

'Εργαλεῖα συγκρατήσεως

4. 1 Τραπέζι έργασίας	72
4. 2 Μέγγενη	73
4. 3 Σφιγκτήρες	79
4. 4 Συντήρηση τῶν συσκευῶν συγκρατήσεως - Μέτρα προλήψεως ἀτυχήματος	80

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

'Εργαλεῖα κρούσεως

5. 1 Εἶδη και περιγραφή σφυριῶν χεριοῦ	81
5. 2 Χρήση τῶν σφυριῶν	84
5. 3 Συντήρηση τῶν σφυριῶν	85
5. 4 Μέτρα προλήψεως ἀτυχήματος	85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

'Εργαλεῖα συσφίγξεως κοχλιῶν καὶ περικοχλίων

6. 1 Γενικά	87
6. 2 Εἶδη και περιγραφή κεφαλιοῦ κοχλιῶν καὶ περικοχλίων	88
6. 3 Καπουβίδια (κοχλιοστρόφια)	90
6. 4 Κλειδιά	94

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΧΕΡΙΟΥ ΜΕ ΚΟΦΗ

Γενικά	102
--------------	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

'Ο μηχανισμός τῆς κοπῆς τῶν μετάλλων

104

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8**Κοπίδιασμα - Κοπίδια**

8. 1	Περιγραφή και ἔργασία τοῦ κοπιδιοῦ	107
8. 2	Εἶδη κοπιδιῶν	111
8. 3	Χρήση τῶν κοπιδιῶν	112
8. 4	Μέτρα προλήψεως ἀτυχήματος. Συντήρηση τῶν κοπιδιῶν	115

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9**Πριόνια - Πριόνια**

9. 1	Περιγραφή, ἔργασία και εἶδη πριονιῶν	117
9. 2	Χρήση τῶν μεταλλοπρίονων	126
9. 3	Μέτρα προλήψεως ἀτυχήματος	130

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10**Ψαλίδια - Μεταλλοψάλιδα, Κόφτες, Πένοες, Τσιμπίδες**

10. 1	Τό ψαλίδισμα. Μεταλλοψάλιδα	131
10. 2	Χρήση τῶν μεταλλοψαλιδιῶν	135
10. 3	Κόφτες, πένοες (λαβίδες κοπῆς) και τσιμπίδια (λαβίδες)	138
10. 4	Συντήρηση ψαλιδιῶν, πένοας και τσιμπιδιῶν. Μέτρα προλήψεως ἀτυχήματος	139

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11**Λιμάρια (ρίνιοι) - Λίμες (ρίνες)**

11. 1	Η ἔργασία τῆς λίμας	141
-------	---------------------------	-----

11. 2 Είδη και περιγραφή λιμῶν	144
11. 3 Έκλογή και χρήση λίμας	149
11. 4 Μέτρα προλήψεως' ἀτυχήματος και λοιπές δδηγίες	159

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Στρώσιμο (ἀπόξεση) - Ξύστρες (ἀποξέστες)

12. 1 Γενικά	160
12. 2 Είδη και περιγραφή ξυστρῶν	160
12. 3 Πῶς χειριζόμαστε τις ξύστρες	161
12. 4 Προστατευτικά μέτρα - Συντήρηση ξυστρῶν	164

ΚΕΔΑΛΑΙΟ 13

Τρυπάνισμα - Τρυπάνια

13. 1 Γενικά	165
13. 2 Περιγραφή, ἐργασία και είδη τρυπανιῶν	166
13. 3 Χρήση τῶν τρυπανιῶν	172
13. 4 Εἰδικά τρυπάνια	177
13. 5 Φροντίδες και συντήρηση τῶν τρυπανιῶν	179

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Ζουμπάδες (στιγεῖς)

14. 1 Είδη και περιγραφή ζουμπάδων	180
14. 2 Χρήση τῶν ζουμπάδων	182

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

Γλύφανση - Γλύφανα (ἀλεζουάρ)

15. 1 Ἡ γλύφανση	185
------------------------	-----

15. 2 Είδη και περιγραφή των γλυφάνων	186
15. 3 Χρήση και φροντίδες των γλυφάνων	188

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Σπειροτόμοι - Σπειροτόμηση

16. 1 Είδη και χαρακτηριστικά κοχλιών και περικοχλίων	191
16. 2 Συστήματα τυποποιήσεως των σπειρωμάτων	195
16. 3 Περιγραφή και χρήση των σπειροτόμων	208

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

222

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 17

Κατεργασίες διαμορφώσεως ἐν θερμῷ

17. 1 Γενικά	224
17. 2 Καμίνευση	226

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 18

Κατεργασίες διαμορφώσεως ἐν ψυχρῷ

18. 1 Γενικά	252
18. 2 Τυπικές κατεργασίες διαμορφώσεως ἐν ψυχρῷ	253

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 19

Σωληνώσεις και έργασίες σε σωληνώσεις

19. 1 Γενικά	270
19. 2 Χαλύβδινοι σωλῆνες	271

19. 3 Τά διάφορα έξαρτήματα τῶν σωληνώσεων	274
19. 4 Ἐκτέλεση ἐργασιῶν σὲ σωληνώσεις. Ἐργαλεῖα καὶ μέσα	277

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 20

Συνδέσεις μεταλλικῶν κομματιῶν

20. 1 Εἶδη καὶ στοιχεῖα (ἢ μέσα) συνδέσεων	285
20. 2 Κοχλιοσυνδέσεις	287
20. 3 Ἡλώσεις	292
20. 4 Θηλειαστές συνδέσεις	300
20. 5 Σύγκριση κοχλιοσυνδέσεως καὶ ἡλώσεως	303

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 21

Συγκολλήσεις

21. 1 Γενικά γιά τίς συγκολλήσεις	305
21. 2 Συγκολλητότητα τῶν συνήθως μετάλλων καὶ κραμάτων	306
21. 3 Κατάταξη τῶν συγκολλήσεων	307
21. 4 Πλεονεκτήματα καὶ μειονεκτήματα τῶν συγκολλήσεων	310
21. 5 Ἐτερογενεῖς συγκολλήσεις	312
21. 6 Αὐτογενεῖς συγκολλήσεις: Ὁξεγονοσυγκολλήσεις	318
21. 7 Αὐτογενεῖς συγκολλήσεις: Ἡλεκτροσυγκολλήσεις τόξου	328
21. 8 Συγκολλήσεις πιέσεως	335

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 22

Χύτευση - Χυτήριο

22. 1 Γενικά	341
22. 2 Χύτευση στό χῶμα	342
22. 3 Χύτευση σὲ μήτρα ἢ χύτευση ὑπό πίεση	354
22. 4 Φυγοκεντρική χύτευση	357

ΙΔΡΥΜΑ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ

"Ελληνες σιδηρουργοί. Παράσταση από άττική Αμφορά περί τό 500 π.Χ. Αριστερά ό αρχιτεχνίτης, στό μέσο ο βοηθός και δεξιά οι έπισκέπτες.